

Den tredelte form

Af Ole Steinmeier.

Som nybegynder i violinbyggerfaget bliver man hurtig klar over, at noget af det første, man skal have styr på er den form, som man skal bøje violinens sarg over. Her er jo en del muligheder at vælge imellem, som det fremgår af litteraturen om violinbygning. Men er man som jeg så heldig at have fået en plads i Esbjerg Violinbyggergruppe, er der ingen tvivl. Så hedder det "den tredelte form". Det var altså den jeg gik i gang med, da jeg skulle til at begynde på min første violin, og med kyndig hjælp af erfarne folk er jeg nu nået et godt stykke vej i processen. Det har været så spændende at arbejde med den form, at jeg kunne tænke mig at indvie andre i dens muligheder, men først lidt om hvordan den er blevet til, og hvad er da mere naturligt end at spørge manden bag den, nemlig Arne Madsen.

I Esbjerg Violinbyggergruppe har man udelukkende anvendt "Den tredelte violinform" igennem mere end 20 år, fortæller Arne, der har været med i gruppen helt fra begyndelsen. Ideen fik han ved at kombinere Kantuschers skilbare form med en todelt formtype, hvor hele sargen var fyldt ud i højden på samme måde, som vi nu ser det med den tredelte form. I den tredelte form indgår dog kun ideen fra Kantuschers form. Og ideen er, at det midterste lag skal blive siddende i sargen og stabilisere denne lige til allersidste øjeblik, før den sidste plade limes på kroppen.

Fordelen ved at bruge den tredelte form er bl.a., at man, når man er i gang med at bøje og montere sargen, hele tiden har god støtte i dens højde og på alle vilkårlige punkter. Endvidere har man styr på højden af sargen. Man kan arbejde med formen som grundlag og støtte for slibning til det rette mål, og når man skal til at sætte sarglister på, skrues man blot den øverste og den nederste plade af, hvorefter man stadig har styr på violinformen ved hjælp af midterpladen. Denne tages først ud, når en af pladerne (dæk eller bund) er limet permanent på sargen.

Og her følger så en beskrivelse af, hvordan man fremstiller den tredelte form:

Lav en skabelon af fiber/plast af en halv violin. Ca. 1 cm ekstra materiale så der bliver plads til at tegne en centerlinie og afmærke to styrehuller.

Lav en klods af tre lag træfiber. 2stk. 10 mm plade og et stk. 12 mm. (midterdelen). Klodsen til en 4/4 violin i standardstørrelse kan passende være 22 x 40 cm som udgangsmål. Lim de 3 plader i begge ender (uden for violinens form). Når klodsen er limet sammen og tør, tegnes/ridses en midterlinie på langs af klodsen. Dernæst tegnes violinens form på klodsen ved hjælp af skabelonen, som lægges langs centerlinien og holdes fast af 2 styrestifter. Alle huller afmærkes. På hver side afmærkes 6 skruehuller, som godt kan anbringes symmetrisk på hver sin side, blot de anbringes usymmetrisk i forhold til de tilsvarende huller på modsatte side, så skrueenderne ikke kommer til at støde sammen. Der bores huller og forsænkes. Skrueerne må ikke være længere, end at de kun skrues fast i det midterste lag.

De store hjælpehuller bores ud gennem alle tre plader.

Sav modellen ud og finpuds den.

Afmærk ved hjælp af fiberskabelonen udskæringerne til hjørne- og endeklodserne.

Sav de afmærkede områder af.

Skil de tre lag ad og bearbejd hver plade som følger:

Midterpladen høvles ned til 11 mm i den nederste ende og 10 mm i den øverste ende.

Dækket (den øverste plade) bibeholder sin tykkelse på 10 mm nederst, men fra de øverste hjørneklodser høvles på oversiden $\frac{1}{2}$ mm væk skråt forløbende op til øverste kant.

Bunden (den nederste plade) forbliver 10 mm i hele længden. (skal altså ikke bearbejdes).

Slutresultatet bliver så, når pladerne igen er samlet, at **tykkelsen i formens øverste ende er 29,5 mm og i den nederste ende 31 mm.**

Sav så meget som muligt af midterpladen væk, så kun midterdelen og partierne omkring klodserne er tilbage.

Skru pladerne sammen igen.

Lim hjørne- og endeklodser på. Der må kun limes på midterdelen.

Bearbejd hjørne- og endeklodserne til den endelige form.

Nu er formen klar til brug dvs. montering af sarg.